

Innspill til voldtektsutvalget

MiRA-Senteret takker for muligheten til å komme med innspill til voldtektsutvalget.

MiRA-Senteret har tidligere sendt inn skriftlig innspill som en del av referansegruppen til voldtektsutvalget. Her er samme innspill, inkludert forslag til tiltak.

MiRA-Senteret har siden oppstarten jobbet systematisk med å forebygge vold mot kvinner og unge jenter med minoritetsbakgrunn. Dette arbeidet handler mye om å gi god og tilpasset rettighetsinformasjon og bevisstgjøringsarbeid for å styrke minoritetskvinnens mulighet til å ta selvstendige valg og styrket evne til å ta kontroll over egne liv. En annen viktig del er krisehjelp- og rådgivningstilbudet, dreier seg om å bistå kvinner og unge jenter i enkeltsaker og gi individuell veiledning. Her får vi svært mange henvendelser som angår vold og mishandling både fra kvinner og unge jenter ved at enkeltpersoner oppsøker senteret selv, men også mange henvendelser fra det offentlige hjelpeapparatet som helsearbeidere, helsesøstre, lærere, rådgivere, sosionomer og andre som møter voldsutsatte i sin hverdag.

For å bidra til økt bevissthet blant jenter med minoritetsbakgrunn om seksualitet, vold og retten til å bestemme selv, har MiRA-Senteret de siste årene gjennomført tiltaket «Et nei er et nei». Tiltaket består blant annet av informasjonsformidling på sosiale medier og gjennomføring av workshops for unge jenter med minoritetsbakgrunn om kropp, grensesetting og kunnskap om ulike former vold. Gjennom å snakke med unge jenter som har deltatt på workshops på MiRA-Senteret, har vi fått innblikk i problemstillinger mange minoritetsjenter er opptatt av.

Innspill:

- **Se på hvordan øke kompetansen i rettsvesenet**

Eksempel fra krisehjelp og rådgivning:

En kvinne med muslimsk bakgrunn tok kontakt med MiRA-Senteret etter å ha vært hos legevakten. Hun hadde noen dager tidligere blitt utsatt for et overgrep da hun var til opplæring til en vikarjobb som renholder. Hun kan lite norsk, og var veldig glad for denne vikarjobben. Hun har tidligere erfaring som renholder, men ingen fast jobb. Denne hendelsen skjer da hun er på opplæring. Etter å ha blitt ferdig for dagen gikk hun inn i damegarderoben for å skifte. Hun forteller at mens hun går inn kommer kollegaen hennes inn etter henne og hun sier du må gå ut det er damegarderobe, men han tar tak i henne og presser henne inn mot veggen. Han holder henne hardt slik at hun ikke kommer seg unna og begynner å kysse henne og sier han vil ha sex med henne. Hun klarer ikke å tidfeste hvor lenge det pågikk, men på et tidspunkt er hun så redd at hun tisser på seg. Når han fortsatt ikke gir seg, sier hun at hun skal ha sex med han. Da slipper han henne og hun klarer å løpe ut av rommet og ut av bygget. Hun klarer ikke å slutte å gråte når hun kommer hjem, og det første hun gjør når hun kommer hjem er å dusje, men klarer fortsatt ikke å roe seg ned. Når mannen hennes spør hva som har skjedd forteller hun alt som har skjedd. Han reagerer med å bli sint og ringer sjefen hennes. Sjefen er ikke interessert å høre på noe og benekter at noe har skjedd. Utover kvelden blir hun dårligere og de drar da sammen til legevakten, hvor hun blir over natten. Her får hun hjelp til

å anmelde saken og de dokumenterer også skadene hun fikk. Hun blir sykemeldt og drar ikke tilbake til den vikarjobben. Hun får uansett beskjed om at siden hun bare dro fra jobben uten å si ifra trenger hun ikke å komme tilbake.

Etter noen måneder får hun først svar fra politiet om at saken er henlagt. Henleggelsen blir påklagd etter hjelp fra overgrepsmottaket. Noen måneder senere får hun beskjed om at påtalemyndigheten har sett på saken på nytt og tar ut tiltale.

Over ett år senere kommer saken for retten. I retten forsvarer tiltale seg med å si at det som skjedde var frivillig, og at det var hun som gjorde tilnærmelser til han. Tiltalte sier at han tror at hun gikk til politiet fordi hun skammer seg og er redd for hvordan mannen skal reagere.. Forsvaret legger til grunn at det som skjedde var frivillig og grunnen til at hun gikk til politiet var at hun tilhører en kultur hvor det er skambelagt å ha kontakt med det motsatte kjønn utenfor ekteskap, og at hun ønsket å skjule dette ved å kamuflere det som et overgrep

Vitner fra påtalemyndigheten var legen fra legevakten som undersøkte henne. I hans vitnemål får retten høre at hun hadde alle tegn på at hun hadde blitt utsatt for en traumatisk hendelse, han viser til et sår i bakhodet hennes som hadde kommet av at hun hadde blitt presset mot veggen.

Det endte til slutt med at tiltalte ble frikjent. Retten fant det ikke bevist utover enhver rimelig at det hadde skjedd et overgrep og at tiltaltes forklaring kunne ha noe for seg.

I denne saken gjorde kvinnen alt det rette. Hun kom seg til legevakten, fikk anmeldt altså har stolt på hjelpeapparatet og vært veldig modig. Hun er tydelig på at hun har vært utsatt for et overgrep. Vi vet for eksempel at det er få minoritetskvinner som anmelder voldtekt og at det er mange mørketall generelt. Men her var det en kvinne som til tross for sine reservasjoner mot systemet sloss videre for å få overgriperen dømt. Vi vet at i sånne saker er det vanskelig å bevise og ofte er det ord mot ord. Her var det bevis, vitneutsagn som bekreftet hennes historie, men allikevel ble tiltalte sluppet fri. På mange måter kan man si at det var en stor sier at påtalemyndigheten tok ut tiltale, men for henne så opplevdes det absolutt ikke slik.

Det er en ting at retten ikke tror på henne det kan skje også med andre kvinner i lignende situasjon, men i dette tilfellet er det ikke bare ord mot ord, men også ord mot kultur.

Denne saken eksemplifiserer klart og tydelig en tendens hvor vi ser at minoritetskvinnens rettsikkerhet blir knyttet opp til deres etnisitet eller kulturelle bakgrunn. Så det er klart at det er et stort behov for kompetanseheving fra bakkeplan og der vet jeg det blir gjort mye, men det dette eksemplet viser er at hvis ikke rettsvesenet ikke følger med så blir vi stående på stedet hvil.

- Tabuer rundt kropp og seksualitet kan skjule overgrep

MiRA-Senteret har tidligere blitt kontaktet av unge jenter som ønsker rekonstruksjon av jomfruhinnen. I tillegg til jentene selv er det også mange i hjelpeapparatet som har spørsmål rundt dette.

I all hovedsak så handler sakene ofte om «frivillig» seksuellhandlinger ved første øyekast, men ved nærmere samtaler har det blitt avdekket at jentene har blitt overtalt eller presset til samleie av tidligere partner. Og i noen tilfeller har det vært helt tydelige overgrep, men hvor jentene har hatt utfordringer med å sette ord på det og har derfor søkt hjelp om å få en rekonstruksjon for å få det bedre med seg selv.

Forslag til tiltak:

- ❖ Informasjon om hva seksuell vold og seksualitetsundervisning bør inn i introduksjonskursene/voksenopplæring.
- ❖ Mer seksualitetsundervisning i skolen
- ❖ Fokus på seksualitetens positive sider i skolens seksualundervisning
- ❖ Arrangere foreldremøter der det snakkes om seksualitet og hvordan foreldre kan snakke med egne barn om kropp og seksualitet
- ❖ Samtalegrupper for minoritetskvinner og jenter om kropp og seksualitet
- ❖ Flere kurs og workshops om seksuell helse for minoritetskvinner
- ❖ Tilrettelegging av møteplasser på tvers av generasjoner der man kan snakke om kropp, seksuell helse og vold
- ❖ Mer forskning og kartlegging av den seksuelle helsen blant minoriteter
- ❖ Økt vektlegging av mangfoldskompetanse ved ansettelse i helsevesenet
- ❖ Bedre kartlegging av seksuell helse ved legebesøk/helseundersøkelser